ALLAH (C.C.)

Bütün noksan sıfatlardan münezzeh olan her şeye gücü yeten, bizi dünyaya imtihan için gönderen neticesinde cennet veya cehennemle bizi karşı karşıya bırakacak olan ve bizi yoktan var eden Cenabı Hakkı tanımamız, onun emirlerine uymamız, aynı zamanda ondan korkmamız ve onu sevmemiz kulluk vazifemizdir. Allah'ı tanıyan insan kâinatın en bahtlı ve en kuvvetli insanıdır. Allah (c.c.) yu tanımamış insanda en zavallı en aciz hatta hayvandan da aşağı düşmüş bir mahlûktur. Her insanın görevi bu dünya hayatında kendisini yoktan var edenini tanıması, onun azabından korkmasıdır.

Her şahıs imanı derecesine göre Rabbini tanır. Rabbini tanıyan onun emirlerini yerine getirir. Onun her an kendisini gördüğünü hiç aklından çıkarmaz. Bu murakabeyi sürdürdüğü müddetçe günahlara düşmez. Çünkü o zaman Allah'tan hayâ eder ve korkar. Ona isyan olan hususlarda mahlûklara itaat etmez. Hiç kimseye haksızlık edemez kimsenin malına, ırzına el uzatamaz. Allah'tan gelen emirlerin ne kadar yüce bir yerden geldiğini düşünür onu tatbike koyulur. Yapmadığı takdirde azaba uğrayacağını kesinlikle bilir. Allah'ın emirlerinin kullardan gelen emirlerden çok daha mühim olduğunu bilir.

Ey kendi âmirinden, aldığı emirleri hemen yapmaya koyulan zavallı insan başındaki âmirinin emrini yerine getirmediğin takdirde, onun seni cezalandırmasından korkuyorsun, belki maaşını keser belki seni azarlar, belki hapse atar korkusundan nasıl çırpınıyorsun da, asıl Rezzak olan, senin ve kâinatın rızkını veren Cenabı Hakka asi oluyorsun. Ceza hususunda da Cenabı Hakkın azabının herkesinkinden daha şiddetli olduğunu, bu hususta cehennemi halk ettiğini unutuyorsun, hâlbuki gerçek mü'min Allah'tan başka hiç kimseden korkmaz. Münafık ise Allah'tan başka herkesten çekinir.

Ey aklını hayra kullanmayan insan! İlahi emirleri çiğnediğinden dolayı sekarat'ül mevte Azrail'in senin karşına nasıl korkunç çıkacağını bilseydin, kabirde Münker Nekir'in sana nasıl heybetli geleceklerini, mahşerde Cenabı Hakkın nasıl sana karşı gazaplı olacağını bilseydin, hakkıyla iman etseydin ona asla asi olamazdın. Bu gösteriyor ki günahlar kalbini karartmış ve taşlaştırmış hatta taştan daha katı olmuş. Çünkü öyle taşlar var ki ondan su fışkırır.

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır:

هُوَ اللهُ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ. هُوَ اللهُ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلاَمُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"O öyle Allah'tır ki ondan başka ilah yoktur. Görülmeyeni ve görüleni bilendir. O Rahmandır, Rahimdir. O, öyle Allah'tır ki kendinden başka hiçbir ilah yoktur. O mülkün sahibidir, eksiklikten münezzehtir. Selamet verendir, emniyete kavuşturandır, gözetip koruyandır, üstündür, dilediğini zorla yaptıran, büyüklükte eşi olmayandır. Allah müşriklerin ortak koştukları şeylerden münezzehtir."[1]

Ey kardeş, bizim bu dünyada bulunuş gayemiz gezmek için, mal mülk toplamak ve eğlenmek için olmadığını aklımıza yazalım. Buraya kulluk için, Allah'ı tanımak için, ona asi olmamak için, canımızı cehennemden kurtarmak için gelmişiz. Görevlerimizi unutmayalım. Görevini ve Rabbini unutan kimseye de kıyamet günü Rabbi kıymet vermeyecektir. Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır: "Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve herkes yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan korkun, çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın, onlar yoldan çıkmış kimselerdir."[2]

Mü'min hiçbir zaman Allah'ı unutamaz. İşinde, evinde, çalışırken, yatarken, bütün haletinde Allah'ı anar ve O'nun rızasına uygun şeyler yapmaya çalışır. Risale-i Kuşeyriye'de şöyle geçer: Gencin birisi devamlı Allah'ın zikrini yapar, onun kendisini gördüğünü hiç aklından çıkarmazmış. Bir gün yolda giderken başına bir odun parçası düşmüş. Başından akan kanlar yerde "Allah" yazmış. İşte gerçek Allah'ı tanıyan kullar böyledir. Bunlarda bizler için ibretler vardır. Allah'tan korkandan zarar gelmez. Karıncaya basmaz ki, canı acımasın. Kimsenin malında, namusunda, gözü olmaz. Sadece, "İnsanlara nasıl olur da faydam dokunur, ne yapayım da insanlar cennete girsin" der. Mü'minin gayesi insanlığa hizmet, insanlığın kurtuluşudur. Allah'ı tanımayanın işi kârı şeytanlık ve hilekârlıktır. İnsanların parasını alıp zengin olayım, şanım olsun, şerefim olsun, diğer insanlar isterse açlıktan ölsün diye düşünür. Çünkü adamda Allah korkusu yoktur. Allah'tan korkmayandan her şey beklenir. Çünkü onda, bütün yaptığı kötülüklerin hesabını Cenabı Hakk'a vereceği inancı yok ki. Onun için buyurmuşlar: Korkma Allah'tan korkandan, kork Allah'tan korkmayandan.

---

1 Haşr suresi, ayet: 22-23
2 Haşr suresi, ayet: 18-19

Velinin birisi âlimin birine bir mektup gönderir ve şöyle der: "Allah'a inanmak ayrı bir şey, onu tanımak ayrı bir şey. İşte bizler inanmışız ama onu hakkıyla tanıyamamışız. Şayet onun yüceliğini azametini, az bir şey idrak edebilseydik, böylesine ömrümüzü günahlarla heder edemezdik. Zavallı aciz beşerden gelen emirleri yerine getirip de Allahu Teala'nın emirlerini hiç umursamamak gibi bir gaflete düşmezdik. Allahu Teala'nın bizlere verdiği nimetlerin azıcık bir farkına varsaydık, alnımızı hiç secdeden kaldırmasak az gelirdi.

İşte akıllı insanlar o kimselerdir ki, gökleri, arzı, gece ve gündüzleri, gökte parlayan ve her biri güneşten binlerce defa daha büyük olan yıldızların ihtişamını düşünürler, yeryüzündeki sayısız canlı ve cansız yaratıkları göz önüne alırlar. Hoş gündüzlerin, sakin gecelerin ne kadar sağlam bir düzen ve ölçü içinde, yaratılış kanununa uyarak birbirini kovalayıp durduklarını düşünürler. İbret bakışları ile yapılan böyle düşünceler sonunda insanlar, bu âleme bu düzen ve ölçüyü vermiş olan yüce Allah'ın kudret ve azametini isteyerek ve teslimiyetle kabule mecbur kalırlar.

Allah (c.c.) bizlere verdiği göz nimetiyle kâinata bakıp Hakk'ın azametini, büyüklüğünü idrake çalışalım. Ancak hakkı anlamak için âdem gözü gerekir. Zatın biri bu hususta şöyle bir hikâye nakleder: Gözleri kör olan birisi, üstad-ı kâmil olan bir göz hekimine gözlerini tedavi etmesini rica eder. O doktor açık bir havada gözlerini tedavi etmek için körü bayıltır. Ve gözlerini yağ ile tedaviye çalışırken kuşun biri bu gözlerden birini alır ve uçar. Ne yapacağını şaşıran hekim oracıkta gördüğü bir keçinin gözünü çıkarır ve o körün gözbebeğine yerleştirir. Aradan zaman geçer, sonra doktor o adama sorar. Gözlerin artık görüyor mu? Adamcağız hekime teşekkür ve dualar eder. Fakat doktora şöyle der, "İyi görüyorum ama şu gözümde bir sır var şaşıp kalıyorum. Ne zaman otlak ve sulak yerden geçsem, şu gözüm o tarafa kayıp gidiyor" deyince hekim işi hemen anlar. O göz keçiden alıp taktığı gözdür. Çünkü keçinin gözleri otlak ve sulak yerlerden başkasına bakmaz. Keçinin hali ve şanı budur.

İnsan gözünün hali ve şanı da nereye bakarsa baksın hakkı görmektir. Fakat hakkı görmek için âdem gözü gerektir. Âdem gözünü elde etmek içinde nefsin çirkin arzularını bırakmak gerekir.[3]

Cenab-ı Allah'ı öyle bir tanımalıyız ki, ihsan makamını elde edinceye kadar... Peygamber (s.a.v.)'e ihsan hakkında bilgi ver denildiği zaman şöyle açıkladı: "İhsan Allah'ı sanki gözlerinle görüyormuşsun gibi, Allah'a ibadet etmendir. Sen onu görmüyorsan da o seni görüyor" buyurdu.[4]

3 Miftahul Kulub s. 295
4 Müslim-İman 1 (8) Nesa-i Tirmizi-Ebu Davud

O Allah ki noksan sıfatlardan münezzehtir, bütün kemal sıfatlarla muttasıftır. Eşi ve benzeri yoktur. Birdir, her şey ona muhtaçtır, bir şeye ol dedi mi oluverir. Kudreti karşısında bütün zorlar kolay olur. Azameti karşısında her şey acizdir. Ne mutlu böyle yüce bir Mevla'ya kulluk yapana. Ne kadar yazıktır ki nefsinin arzularına, şeytana köle olana. Ya Rabbi, biz seni hakkıyla övmekten aciziz sen kendini övdüğün gibi yücesin.[5]

Bizleri yoktan var eden yaratıcımızı hakkıyla tanımaya ve ona itaat etmeye çalışalım. O en güzel vasıflar Allah'ındır. O birdir, eşi (benzeri) ve ortağı yoktur, o akla gelen tüm şekil ve suretlerden münezzehtir. Hiçbir hususta sonradan yaratılmışlara benzemez.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Onun benzeri hiçbir şey yoktur. O, işitendir, görendir."[6]

Diğer bir ayet-i celilede: "İlahınız tek bir ilahtır, ondan başka ilah yoktur, O Rahmandır, Rahimdir"[7] buyrulmuştur. Devamlı okuduğumuz İhlâs süre-i şerifinde: "(Ey Muhammed) de ki: O Allah, birdir. Allah Samed'dir (her şey ona muhtaçtır). Doğmamış ve doğurtulmamıştır. Hiçbir şey ona denk değildir" buyrulmuştur.[8]

Ayette ifade edildiği gibi o yüce Rabbimize her şey muhtaçtır. Onun gücü ve kudreti sonsuzdur, her şeye gücü yeter. Biz aciz kullar her zora düştüğümüzde ona yönelir, ondan yardım dileriz. Çünkü O'nun kudreti karşısında her şey aciz kalır. O dilemeden, O'nun emri olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. Bir şeyi yaratmak istediği zaman sadece ol der, o da oluverir.

Kur'an-ı Kerim'de:

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

"Onun işi, bir şeyin olmasını dilediği vakit, ona sadece ol demektir. O da oluverir.[9]

İşte böyle tüm noksan sıfatlardan münezzeh olan, her şeye gücü yeten, bizleri devamlı görüp gözeten ve bilen Rabbimize karşı kulluk görevlerimizi yapmalıyız. Allah'tan korkmamız lazım geldiği gibi O'nu her şeyden fazla sevmemiz de kulluk borcumuz-

5 Bu manada Peygamber Efendimizin hadisi de vardır. Et Tergib Ve't Terhib c.2 s.242
6 Şura suresi, ayet: 11
7 Bakara suresi, ayet: 163
8 İhlâs suresi, ayet: 1, 2, 3, 4
9 Yasin suresi, ayet: 82

dur. Onun sevgisinin önüne hiçbir şeyi geçirmememiz gerekir. Kurtuluş O'nu ve onun yolunu sevmekle mümkündür. İbadete de, sevgiye de en layık olan O'dur. Nice Allah dostları gerçek Allah sevgisine kavuşmak için nefislerinin bitmez ve doymaz arzularından vazgeçmişlerdir. O'nun sevgi ve rızası uğruna nefis ve şeytana savaş açmışlardır. Bu uğurda rahatlıklarını terk edip manevi makamlara kavuşmuşlardır. Bu makam: Allah sevgisinde erimek ve O'nun emirlerine kayıtsız şartsız uymak, devamlı O'nun murakabesi altında olduğunu düşünmek ve O'ndan gelene teslim olmaktır. İlahi aşkı elde etmeden kulluğun, ibadetlerin zevkini almak mümkün değildir. Her kul kendi sevgisi nisbetinde zorlukları aşabilir.

Öyleyse içimizdeki ilahi aşkı söndürmeyelim. Onun sevgisinin yanında dünya sevgisine yer vermeyelim. Her şeyden daha fazla Rabbimizi sevelim. Çünkü Yüce Rabbimiz mü'minler için şöyle buyurmuştur:

وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلّٰهِ

"Mü'minlerin Allah'ı sevmesi hepsinden kuvvetlidir."[10]

Mü'minler onu her şeyden daha fazla severler, O da kullarına karşı son derece merhametlidir.

Hicr süre-i celilesinde:

نَبِّئْ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

"(Ey Resulüm) kullarıma, benim, çok bağışlayıcı ve pek esirgeyici olduğumu haber ver"[11]

İmandan yüz çevirmiş, günah ve masiyete ısrarla devam edenler için azabının şiddetli olduğunu ondan sonra gelen ayette şöyle bildiriyor:

وَ أَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ

"Benim azabımın elem verici bir azap olduğunu da bildir" [12]

Cenabı Hakk'ın kullarına olan merhameti ve şefkati bir annenin çocuğuna olan merhametinden daha fazladır.[13] Yeter ki kullar O'nun emirlerini çiğneyip O'na asi olmasınlar. O'na imandan yüz çevirmesinler. Zaten O'nun rahmetinden istifade edip sevgisini isbat edebilmemiz, emirlerini yerine getirmekle ve O'nun Resulüne tabi olmakla

10 Bakara suresi, ayet: 165
11 Hicr suresi, ayet: 49
12 Hicr suresi, ayet: 50
13 Bunun delili (Buhari-Edep-18 Müslim, Tövbe-4)de mevcuttur.

mümkündür. Aksi halde azabı da şiddetlidir. Kur'an-ı Kerim'de Allah'a itaat edenlerin kavuşacakları mükâfat şöyle zikredilmiştir. "Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle iyilerle birlikte olacaktır. Bunlar ne güzel arkadaştır."[14]

Evet Allah (c.c.)'nun rızasını, sevgisini kazanmak istiyorsak, Allah ve Resulü'nü sevelim. Allah'ı seveni, Allah'a itaat edeni Cenab-ı Hak da sever, başkalarına da sevdirir.

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor: Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur. "Allahu Teala bir kulunu sevdiği vakit, Cebrail (a.s.)'a: "Allah filanı seviyor, onu sen de sev" diye emreder Cebrail de onu sever ve gök ehline: "Allah filanı sever sizde onu seviniz" diye seslenir. Bunun üzerine göktekiler o kimseyi sever. Sonra da yeryüzünde onun sevgisi kalplerde yerleşir."[15]

O'nun sevgi ve rızasını kazanan kişi dünyanın en bahtiyar ve en güçlü insanıdır. O'nun rızasını kazanamayan da dünyanın en bahtsız ve aciz insanıdır. Allahu Teala'yı hakkıyla tanımayan, O'nun yüceliğini idrak edemeyen kimselerin günahlardan uzaklaşıp ibadete koyulması çok zordur. Onun için Rabbimizi hiçbir an unutmayalım. O'nu en güzel isimlerle ve vasıflarla çağıralım. Günah işlerken Rabbimizden haya edelim. Çünkü haya edilmeye en layık olan O'dur. Her zaman bizleri gören ve gözetendir. Her müslüman Allah (c.c.) hakkında yanlış düşüncelerden uzak durmalıdır. Kulları O'na, O'nu da sonradan yaratılmış mahlûklara (kullara) benzetmemelidir. *"Kul kuldur ebeden, Rab Rab'dir sermeden."* O tüm noksan sıfatlardan münezzehtir. Bazı bilgisizlerin Allah (c.c.)'ya baba demeleri, Allah c.c'nun kullara hulûl (girdiğini) ettiğini, kulların Allahın zatında eriyip yok olduğunu söylemeleri, Allah göktedir demeleri veya yukarıda Allah aşağıda doktor demeleri batıl ve yanlış inançlardır. Cenabı Hakk'a, göktedir demekle mekân isnat etmek ehlisünnet akidesine göre doğru değildir. Yüce Allah mekândan münezzehtir. Kulların mekâna ihtiyacı vardır. Allahu Teala'nın mekân gibi sonradan yaratılmış şeylere ihtiyacı yoktur.

Ey insanoğlu! Ben Allahu Teala'nın varlığı ile ilgili delilleri sunmaktan hayâ ediyorum ve gerek görmüyorum. Çünkü azıcık bir aklı olan kişi âlemdeki ve mahlûklardaki düzen ve ahenge bakıp sonra da bir yaratıcının olduğunu anlaması çok da zor bir şey değildir. Âlemde her şey Cenab-ı Hakk'a işaret ettiği halde, Allah'a imandan yüz çevirenlerin vay haline.. Onları çok acıklı bir azap bekliyor. Onlar sırf şeytanın ve nefsin kuru bir vesvesesine, kalbe attığı şüpheye kanıyorlar. Sayısız delillerin yanında, kuru bir şüphe ve vesvesenin arkasına düşüp imansızlığı, inkârı tercih edenlerin Allahu Teala'ya sunacakları hiçbir delil ve bahaneleri olmayacaktır.

---

14 Nisa suresi, ayet: 69

15 Buhari, Kitab-u Bediul-Halk 6 / Müslim

Allah (c.c.)'nun nimetlerini saymaya kalksalar elbette sayamazlar. Güneş gibi apaçık olan bu nimetleri görmezlikten gelen nankör insanlara Allah akıl ve insaf versin. Zerre miktarı aklı olan biraz düşünür ve en azından üzerindeki nimetleri görür. Ve sonunda "Allahu Ekber" demek mecburiyetinde kalır.

Ey akıl sahibi kardeşim, bir bedeninin yaratılışını düşün, bak her şey nasıl yerli yerince konulmuş. Göz verilmiş, gözün üzerindeki kirpikler göze göre ayarlanmış, kaş da hakeza! Acaba kirpiklerimiz ve kaşlarımız saç gibi uzasaydı görmekte ne kadar zorluk olurdu. Ağız verilmiş, ağzın büyüklüğüne göre dişler dizilmiştir. Şayet dişlerimiz bir veya iki metre uzasaydı, acaba ağzımıza sığar mıydılar? Ortaya ne kadar çirkin görüntüler çıkardı. Burnumuz uzun olsaydı, ağzımızın önüne doğru gelseydi şimdi ki gibi yemekleri rahat yiyebilir miydik?

Dillerimiz hakeza, ağzımıza göre ayarlanmış. Konuşurken dilimizin önemi daha iyi anlaşılmaktadır. İnsanların sesleri farklı olduğu gibi kadınların seslerini de erkeğin sesinden farklı yaratan Allah (c.c.)'dur. Elimizin parmakları birbirinden ayrı olarak değil de, bitişik olsaydı ve oynar olmasaydı, işlerimizi böyle kolay yapabilir miydik? Her organın ayrı ayrı binlerce özellikleri mevcuttur. Kalp, göz, mide ve baş olsun bunlarda öyle özellikler ve görevler mevcut ki insan hayretler içinde Rabbine teslim olur. Yani bu kâinatta olan bütün şeyler bir düzen ve ahenk içersinde cereyan etmektedir. En azından insan kendi yaratılışının güzelliğine bakıp Rabbine karşı görevini yerine getirmesi gerekir. Bir doktor yıllarca eğitim görüyor; ancak bir organ üzerinde uzmanlaşabiliyor. O yüzden kimisi kalp doktoru, kimisi göz, kimisi, mide kimisi göğüs, kimisi de böbrek… doktoru diye bölümlere ayrılmış. Milyonlarca doktor, insan vücudu üzerinde araştırmalar yapıyorlar halen çözmüş değiller. Bu kadar mükemmel yaratılan bir insanın yaratıcısını tanımaması, onun emirlerini yapmaması nasıl mümkün olur?

İnsâf et, saman çöpü bile rüzgâr esmedikçe hareket etmez ise
Koskoca dünya bir güç olmadan kendi kendine nasıl hareket eder?
(Mevlâna)

Dünyaya gönderildik, bütün ihtiyaçlarımız da dünyada mevcut. Şayet dünyada su, güneş, hava olmasaydı, yiyecekler olmasaydı, yaşamamız mümkün olur muydu? Elbette olmazdı. Bizlere verilen yiyecekler, her yıl toprağa tohumlar atıp taze ve yeni ürünler elde etme şeklinde değil de; bu sebzeler, meyveler dünyaya insanlığın gönderilişiyle birlikte bir defadan indirilmiş olsaydı; insanların hali ne olurdu? O yiyecekler zamanla çürüyecek yok olup gidecekti. Ve insanlar hep o yiyecekler üzerine savaşacaktı. O halde bunları güzel bir ahenk içinde yaratan Rabbimizin nimetlerini inkâr etmeyelim. Kendimizi cehenneme müstahak kılmayalım. Bizlere verilen nimetlerden bir tanesi dahi parayla alınmaya kalkışılsa kimsenin gücü yetmezdi. Bir kişiye dünyayı verseler dahi ne gözünü, ne kalbini, ne de kulağını vermez. Demek ki bunlar paha bi-

çilmez nimetlerdir. Bunlar elden gittikten sonra kıymeti anlaşılır. Ama iş işten geçer. Sıhhatli olan, hastanın halini anlayamaz. Her şeyi insanoğlunun emrine veren Allah (c.c.)'a, beş vakit namaz kılmayan kişiye Allah akıl ve şuur versin. Bunlar cehenneme koşan insanlardır. Allah'ı tanımayan ona iman etmeyen insanlar kendilerine çok yazık ediyorlar. Meşhur Hikem-i Atâiyenin şu beyti çok manidardır:

مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَهُ وَمَاذَا فَقَدَ مَنْ وَجَدَهُ

Cenab-ı Hakk'ı bulan neyi kaybetmiş? O'nu kaybeden neyi bulmuş ki?

Her gün sık sık okuduğumuz Ayet-el Kûrsi'nin mealinde yüce Rabbimiz şöyle ifade edilmektedir: "Allah, kendisinden başka ilah olmayan o Allah'tır, diridir, Kayyumdur. O'nu ne gaflet basar, ne uyku! Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O'nun izni olmaksızın huzurunda kim şefaat edebilir? (Mahlûkatın) önlerinde ve arkalarındaki (dünya ve ahiret) işlerini bilir. Onlarsa Allah'ın dilediği kadarından başka O'nun ilminden hiçbir şey kavrayamaz. Kürsüsü[16] göklerle yerleri kaplamıştır. Göklerle yeri korumak, O'na ağır gelmez, O çok yüce, çok büyüktür."[17]

Bu nedenle her insanoğlu kendini yaratanını tanıması, O'na kulluk etmesi lazım gelir. Her kim Rabbini ne kadar iyi tanırsa o kadar ona yaklaşır, tanıdığı nisbette onu sever ve korkar. Kendini yaratanını hakkıyla tanımayan O'nun ne kadar büyük ve yüce olduğunu bilmeyen, O'nun tüm noksan sıfatlardan münezzeh olduğunu anlamayan bir kişi kulluk görevini hakkıyla yapamaz. Her aklı olan beşer Rabbini, kendini yaratanını tanımakla mükelleftir. Bu kâinata ve kâinattaki ahenk ve düzene bakan, insanların yaratılışını inceleyen her insanın yüce bir yaratıcının olduğunu bilmesi, inanması lazım gelir. Kâinatta her şey yüce yaratıcıya işaret etmekte, O'nun ne yüce bir yaratıcı olduğunu göstermektedir. Her şey Allahu Teala'yı hatırlattığı halde, aynı zamanda yüz binlerce peygamberin yüce yaratıcıya inanmak ve O'na kulluk edilmesi gerektiğini bildirdiği halde, Allah'ı tanımayan, O'na imandan mahrum kalan insanlar ne kadar acınacak, zavallı kişilerdir. Çünkü asıl zayıf ve güçsüz kişi Allahu Teala'yı tanımayan, O'nun rızasını kazanamayandır.

Allahu Teala tüm noksan sıfatlardan münezzeh, tüm kâmil vasıflarla muttasıftır. Her mü'min Allahu Teala'nın hangi kâmil vasıflarla vasıflandığını bilmelidir. Yüce yaratıcıya layık vasıflar ve layık olmayan vasıflar hangileridir? Bunların iyice bilinmesi

---

16 Buradaki "kürsü"den maksadın ne olduğunu en iyi bilen Yüce Allah'tır. Ama İbn-i Abbas buradaki kürsüden maksat, Allah'ın ilmidir. Hasanı Basri kürsüden maksat arştır. İbn-i Kesir de kürsünün arştan başka bir şey olduğunu belirtir. Bazılarına göre ise hükümranlıktır.

17 Bakara sûresi, ayet: 255

gerekir. Bunlar bilinmediği takdirde, bilmeden yüce yaratıcıyı uygun olmayan vasıflarla vasıflandırmış oluruz. O da insanın imanını tehlikeye kor.

Yüce Rabbimizi en güzel vasıflarla tanıdığımız zaman ona uygun düşmeyen şeylerle vasıflandırmayız. Onun vasıflarını insanlara vermekten, insanların vasıflarını da ona vermekten korunuruz. Yüce yaratıcıyı tanımayan insanlar maalesef cehaletlerinin kurbanı oluyorlar. Yanlışlıkla beşere ilahlık vasfı veriyor veya beşerin vasfını Yüce yaratıcıda düşünüyorlar. Bunlar itikattaki bozukluklardır. Onun için itikat kitaplarından bizleri yaratan Yüce Rabbimizin kâmil vasıfları nelerdir, ona uygun düşmeyen vasıflar nelerdir, öğrenmemiz gerekmektedir. En güzel vasıflar, en güzel isimler O'nundur. O noksan sıfatlardan münezzehtir. O her şeyi gören, bilen, her şeye gücü yeten, herkesin kendisine muhtaç olduğu yüce bir yaratıcı ve Yüce bir Rab'dir.

O'nun büyüklüğünü anlayan hiçbir kul yoktur ki, O'na boyun eğmesin, ona secde etmesin. O'nu tanımayan kullar, ondan yüz döner, üzerine düşen vazifeleri yerine getirmez. Şayet insanoğlu peygamberler vasıtasıyla kendilerine ulaşan emirlerin ne kadar yüce bir makamdan geldiğini azıcık idrak etmiş olsaydılar kayıtsız şartsız emirlerini yerine getirirlerdi. Maalesef insanlar âleme ibret nazarıyla bakıp Yüce Yaratıcı'nın büyüklüğünü anlayamıyorlar, gaflet gösteriyorlar. İnsanlar imanları nispetinde Allah (c.c.)'yu tanıyabilirler. İmanı kuvvetli olan salih kullar onun azameti yüceliği karşısında tir tir titrerler. O'nun emirlerini çiğnenmekten son derece uzak dururlar. Allah denildiği zaman kalpleri ürperir. Hiçbir zaman Allahu Teala'yı unutmazlar, devamlı kalplerinde O'nun zikri vardır. O'nun devamlı kendilerini gördüğünden gafil olmazlar. Bütün çabaları O yüce yaratıcının rızasını kazanmaktır. İbret verici şu ayeti kerimeler üzerinde derinden derine düşünürler:

Kuşkusuz hayvanlarda da sizin için bir ibret vardır. Size, karınlarındaki fışkı ile kan arasından gelen, halis ve içimi kolay bir süt içiriyoruz.[18]

Üzerinizde kanat çırparak uçan kuşlara bakmıyorlar mı? Onları ancak Rahman havada tutuyor. Doğrusu o her şeyi görmektedir.[19]

Oysa, sizin için kulaklar, gözler ve gönüller vareden O'dur. Ne de az şükrediyorsunuz.[20]

Ey aziz kardeşim, gel, sen de Rabbine kul ol. O'nu hakkıyla tanıyıp âleme ibretle bak. Her şeyin bir düzen ve ahenk içinde olduğunu düşün ve Rabbine karşı imanın kuvvetli olsun. O'nun emirlerinden uzak durmayasın. Çünkü bizler O'nun yarattığı mahlûklarız. Bu âlemde her şeyin bir yaratılış gayesi var. Bizim de yaratılış gayemiz

18 . Nahl sûresi, âyet: 66
19 Mülk sûresi, âyet: 19
20 Mü'minûn sûresi, âyet: 78

O'na kulluk etmek, O'nun emirlerine uyup yasaklarından kaçınmaktır. Yaratılış gayesini unutup, ibadeti terk edenler bir gün kendilerini yaratan yüce yaratıcının huzurunda hesap vereceklerini bilmelidirler. İmanı zayıf olanlar, Allah (c.c.)'nun büyüklüğünü hakkıyla idrak edemeyenler bu karşılaşmayı, O'nun huzurunda hesap vermeyi önemsememektedirler. Ama O'nun seçkin kulları, O'nun yüceliğini az da olsa anlamış olanlardır. Onlar öyle bir yaratıcının huzuruna günahsız ve ak yüzle çıkmaya gayret ederler. Onunla karşılaştıkları vakit Rablerini kendilerine karşı kızgın olarak görmek istemezler. Çünkü O'na karşı hesap vermenin öyle kolay bir şey olmadığını bilirler.

Ey kardeşim, bir şu dünyayı düşün! Burada, bir hâkimin, bir amirin, bir padişahın huzuruna çıkarken bile insanlar telaşlanırken, hele suçlu oldukları zaman heyecanları ve korkuları daha da artmaktadır. Hâlbuki huzurlarına çıktıkları şahıslar da kendileri gibi Allahu Teala'nın yarattığı aciz mahlûklardır.

Dünya amirlerinin huzuruna dahi çıkmaktan çekinen insanoğlu! Acaba bu âlemi ve bizleri yoktan var eden, herkesin ona muhtaç olduğu, tüm noksan sıfatlardan münezzeh olan yüce yaratıcının huzuruna çıkmayı neden aklımıza getirmez, bir ibret almayız? Bunlar bu dünyada düşünülüp tedbir alınması gereken konulardır. Tüm işlerimizi de O'nun rızası doğrultusunda yapmaya çalışmamız gerekmektedir. O bizim Mevla'mızdır.

نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

"O ne güzel Mevlâ, o ne güzel yardımcıdır."[21] Konuyu Peygamber efendimiz (s.a.v.)'in bir duasıyla noktayalım:

"Allah'ım senin sevgini bana, kendimden, ailemden ve soğuk sudan daha sevimli eyle.[22]

"Varlığın bilme ne hacet kürre-i alem ile
Yeter ispatına halk ettiği bir zerre bile."

***

Kul Allah'ı ne kadar seviyorsa, Allah da kulu o kadar sever.
(Mevlâna)

O'nu tanıyan ve itaat eden, zindanda dahi olsa bahtiyardır.
O'nu unutan, saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır.
(Sözler sh: 159)

---

21 Enfal suresi, ayet: 40
22 Tirmizî, Deavât: 72